

Nápady pro školní web

V této kapitole budeme konečně lepit slibované vlašťovčí hnízdo. Snažil jsem se v ní zmínit důležité a především nápadité fragmenty, ze kterých se mohou školní weby skládat. Zcela jistě není možné využít všechny zde zmíněné návrhy. Bude na vás vybrat si ty, které pro váš web mají význam a smysl.

Titulní stránka školy

Titulní stránka je ze všech stránek webu ta nejdůležitější. Někdy je též označována jako hlavní, úvodní či domácí (*home page*). Měla by návštěvníky informovat stručně a jasně o tom, kde se nacházejí a co zde naleznou, neboli jasně popisovat smysl a účel webu. Nikdy ale není zaručeno, že návštěvník přijde na web přes titulní stránku.

Díky odpovědi na dotaz fulltextovému vyhledávači jako je Google či Jyxo se návštěvník může dostat na web nikoliv přes titulní stránku, ale přes jakoukoliv podstránku²⁷. Proto je vhodné používat na každé stránce konzistentní navigaci (nabídka je vždy na stejném místě) a odkaz na titulní stránku. Většinou se tento odkaz řeší prostřednictvím loga školy v záhlaví stránky, které funguje jako odkaz na titulku.

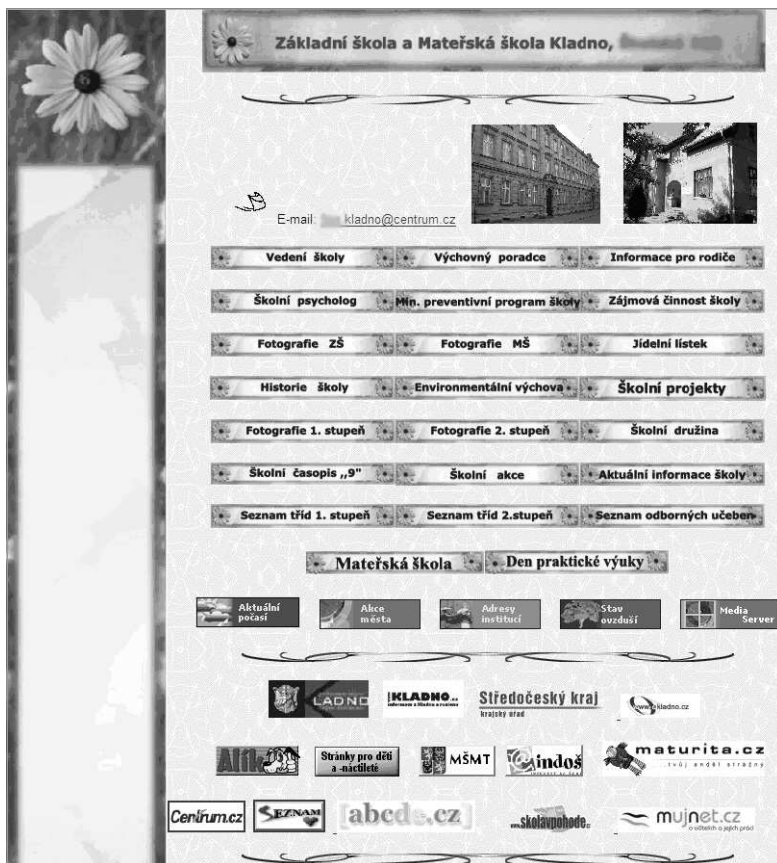
Stránka by měla být objemem přenášených dat co nejmenší, měla by zabírat co nejméně místa na pevném disku (velikost udávaná v kilobajtech). Jedině tak lze zajistit, že se zobrazí rychle i návštěvníkům s pomalým připojením – v tuzemsku typicky uživatelům připojeným telefonním modemem nebo mobilním telefonem přes GPRS.

Aby se stránka zobrazila celá podle záměru autora, vždy se přenáší nejen samotný text stránky (zpravidla v jazyce HTML), ale také všechny její další součásti. Zpravidla se jedná o obrázky (formáty GIF, JPG, PNG), skripty (jazyk JavaScript) a definice kaskádových stylů (CSS). Proto je skutečná velikost stránky součtem velikostí všech jejích součástí. Výborné návody pro optimalizaci stránek lze nalézt v knize Andrew B. Kinga *Zrychlete své WWW stránky!* [4]

Andrew B. King ve své knize [4] lišácky uvádí: „Tuto otázku položil nejlépe Shneiderman: „Jak dlouho budou uživatelé čekat na odezvu počítače, než se naštvou?“ Vědci říkají, přijde na to.“ Jednoznačnou odpověď dává název citované kapitoly: „Doba odezvy: Osm vteřin, plus – minus dvě“. Jacob Nielsen ve své proslavené knize *Web.Design* [1] dochází k závěru maximálně 10 vteřin, což není v rozporu s tvrzením A. B. Kinga. To je totiž maximální časový limit, do kterého jsou uživatelé schopni během čekání bez zpětné vazby udržet pozornost.

Doba stažení webové stránky je jedním z faktorů, který ovlivňuje spokojenost návštěvníka. Zejména titulní stránka by měla být co nejmenší. Lze předpokládat, že pokud návštěvník zhlédl titulní stránku a klepl na název nějaké rubriky, ví, co chce, a je ochoten chvíli počkat. Čekání na titulní stránku je však z tohoto pohledu krokem do neznáma. Motivace k jejímu zkoumání může být různá a pokud není založena na konkrétním doporučení (např. adresa školního webu v žákovské knížce), může návštěvníka dlouhé čekání odradit.

²⁷ Odborníci na informační architekturu tento případ popisují přirovnáním, že návštěvník se na web dostal přes záchodové okénko, místo aby přišel hlavním vchodem.

23 Titulní stránka webu jedné základní školy trpící několika nešvary. Přemíra grafických prvků a nevhodné strukturování obsahu (resp. nevhodná struktura odkazů z titulní stránky) zbytečně snižují obsahovou hodnotu webu.

Na obrázku 23 je titulní stránka jedné základní školy. Na první pohled je jasné, že se jedná o web s nemalým objemem informací. Obsah webu je ale degradován nevhodným grafickým uspořádáním a špatnou informační architekturou. Všechny odkazy na stránce jsou tvořeny obrázky (místo postačujícího textového odkazu), což způsobuje neúměrné prodloužení doby načítání stránky. Web se skládá z třidvaceti podstránek a na všechny vede odkaz přímo z titulní stránky. Takový počet položek je prostě nepřehledný. Vhodnější by bylo použít víceúrovňovou navigaci a některé stránky tematicky seskupit do rubrik.

Dalším problémem uvedené stránky je nadbytečné odkazování. V dolní části obsahuje 19 odkazů na různá místa na Internetu. Prvních pět odkazů lze akceptovat – vztahují se k aktuální situaci ve městě Kladně. Zbýlých 14 však má se školou pramálo společného. Takto umístěné odkazy návštěvníky pouze odvedou pryč ze školních stránek. Pokud se autor rozhodne nabídnout seznam opravdu zajímavých odkazů vztahujících se ke školní problematice, pak je vhodné vyčlenit jim zvláštní rubriku. Odkazy na Seznam nebo Centrum do ní ale určitě nepatří – pro většinu uživatelů jsou notoricky známé, začátečníky odvedou někam, kam původně sami nechtěli.

24 Stránky Gymnázia Ústavní v Praze 8 (<http://www.ggg.cz/>) mají vhodně zvolený název, který se zobrazuje v záhlaví okna internetového prohlížeče. Bohužel, logo školy v levém horním rohu (tři písmena G) není vhodně graficky ztvárněno – příliš malé nevyhlazené písmo, jehož čitelnost ještě ruší podkladové opakování stejného motivu, nedovoluje přečíst název školy.

V mém prohlížeči se stránka načítala těžko snesitelných 118 vteřin (připojení přes mobilní telefon GPRS aktuální rychlostí 31 kb/s). Velikost stránky je neuvěřitelných 370 kB. Webmaster tohoto webu trpěl klasickými příznaky *syndromu MSMT*²⁸.

Z titulní stránky **musí být jasné, že se jedná o oficiální školní web**. Neméně důležité je sdělení, které škole web patří. Ač to zní samozřejmě, mnoho škol si neuvědomuje, že jejich název není v kontextu České republiky jedinečný. Hlavní stránka s dominantním nápisem *ZŠ Lhotecká* neznalému návštěvníkovi neřekne, zda jde o školu z obce Lhotka nebo o školu z pražské či brněnské Lhotecké ulice. Přesný název je vhodné umístit i do názvu stránky pomocí HTML značky `<TITLE>`²⁹.

Pokud má škola vlastní logo, pak je ideální jej ve vhodném formátu a velikosti (obrázek 24) umístit do záhlaví titulní stránky. **Logo by mělo na všech stránkách webu³⁰ fungovat jako odkaz na titulní stránku**, a tím pádem uživateli zjednodušit procházení webu. Mělo by platit pravidlo, že z jakékoliv stránky webu se prostřednictvím tohoto odkazu dostanu jedním klepnutím na titulní stránku.

²⁸ MSMT aneb *Mega Sem, Mega Tam* (vyvolaná asociace výrazu po doplnění diakritiky je čistě náhodná).

²⁹ Pamatuji se, že jednomu nejmenovanému učiteli při vytváření školního webu jaksi unikl význam značky `<TITLE>`, a tak jej – navyklý na úřední formuláře – nic netuše vyplnil svým akademickým titulem. Několik týdnů bylo možné web jeho školy nalézt ve vyhledávači po zadání klíčového slova *Mgr*.

³⁰ S jedinou výjimkou, jíž je právě titulní stránka. Odkazovat v záhlaví stránky na sebe sama nemá smysl a některé uživatele by to mohlo zmást.

Titulní stránka webu by měla obsahovat i další náležitosti:

- **Přesný název a adresu školy** – nejlépe umístit hned do záhlaví.
- **Kontaktní informace** – pokud škola zveřejňuje kontaktů více (např. telefonní čísla a e-maily na konkrétní učitele), pak je vhodné z titulní stránky odkázat na stránku, kde je možné tyto informace získat.
- **Vyhledávání** – někteří uživatelé dávají před procházením rubrik a podstránek webu přednost rychlému zadání klíčového slova do formuláře. Proto je vhodné umístit políčko formuláře pro vyhledávání na každou stránku webu, zejména na titulní. Vyhledávací políčko by mělo být v rámci stránky umístěno na prominentním místě mezi navigačními prvky. Blíže byla jedna z možností vyhledávání nabídnuta v kapitole Použitelnost.
- **Cizojazyčná verze** – odkaz na verze stránek v příslušném jazyce. Tento odkaz je vhodné umístit mimo běžné navigační struktury (například rubriky). Běžně se používá grafický symbol (např. vlaječka³¹) – návštěvníkovi neznalému češtiny se české znaky nemusí zobrazovat korektně a v dlouhém nesrozumitelném textu by mohl možnost přepnutí do cizího jazyka přehlédnout.

Průzkum oficiálních stránek českých škol ukazuje, že cizojazyčnou verzi vlastní pouhé minimum škol: pouze 2,08 % základních, 18,18 % středních a 20,00 % vyšších odborných škol nabízí své webové stránky v jiném než českém jazyce. Školy, které nabízejí cizojazyčné verze, nepřekládají do cizího jazyka kompletně celý web, ale pouze určité jeho části, nebo vytvoří zcela novou stránku, která nemá v české verzi obdobu. Většina zmíněných škol používá na stránkách angličtinu, některé němčinu, výjimečně francouzštinu.

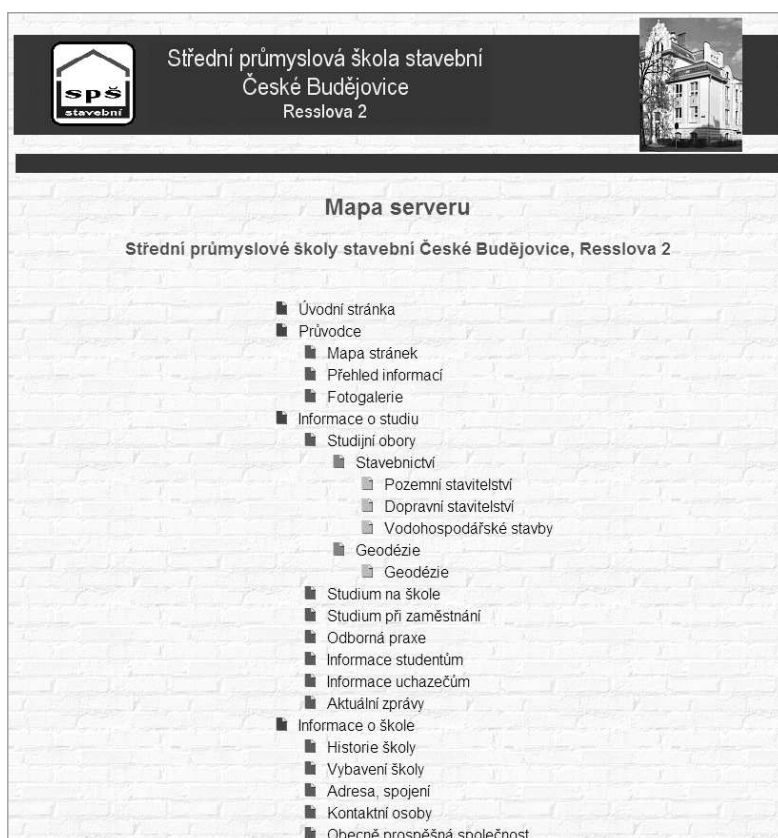
- **Datum poslední aktualizace** – nejlépe u každého příspěvku. U velmi malých webů je snad akceptovatelné pouze jedno datum poslední změny webu.
- **Seznam rubrik nebo jinak řešená navigace** – nástroj, pomocí kterého je možné se po stránkách pohybovat. Nejčastěji se jedná o konzistentní navigaci, která je na všech stránkách na stejném místě.
- **Kontakt na správce webu** – bývá vhodné umístit například do patičky stránky odkaz na e-mailovou adresu správce, kam mohou návštěvníci hlásit případné problémy.
- **Prohlášení o přístupnosti** – informace dle 18. bodu *Pravidel pro tvorbu přístupného webu* nebo odkaz na takovou stránku.
- **Mapa webu** – není povinná, ale u rozsáhlejších webů bývá pro orientaci návštěvníka prospěšná. Pěkný příklad je na stránkách Střední průmyslové školy stavební v Českých Budějovicích (obrázek 25). Problémem mapy webu je její rychlé zastarávání. Není nic horšího, než navigační nástroj neodpovídající skutečnosti.
- **Počítadlo přístupů** – v dřevních dobách služby WWW bylo veřejně dostupné počítadlo přístupů návštěvnosti velkým hitem, dnes je k nalezení spíše sporadicky na menších webech. Komerční společnosti si tyto informace raději nechávají pro sebe.

31 Malá vlaječka nebo název jazyka v příslušné řeči (např. English) bohatě postačí. Rozhodně není vhodné upozorňovat na webu tolik rozšířenou animovanou vlaječkou plápolající ve větru. Českých návštěvníků bude zcela jistě výrazně více než návštěvníků z cizích zemí a plápolající vlaječka by je zbytečně obtěžovala.

Pokud se škola rozhodne, že se bude počtem návštěvníků chlubit, může tak učinit například prostřednictvím malého počítadla nebo přímo odkazem na on-line statistiku přístupů. Tato informace většinou návštěvníky příliš nezajímá, a proto by neměla být zbytečně nápadná. Více byla tato problematika popsána v kapitole Pro koho? aneb Cílová skupina návštěvníků.

Poučení z praxe mne donutilo sepsat i některé prvky, které by naopak na titulní stránce být nemusely nebo dokonce neměly:

- **Aktuální datum a čas** – každý jej zná, a pokud ne, má jej ve svém operačním systému. Informace tohoto charakteru zbytečně zvyšují velikost přenášených dat, snižují přehlednost webu a jejich informační přínos je minimální.
- **Animace** – jedna z nejčastějších chyb autorů-začátečnicků. Ve snaze oživit web umístí na stránky nějaké animované obrázky (často nevalné kvality, stažené z Internetu). Web by měl být živý svým obsahem, nikoliv blikajícími prvky. Jejich největší zlo spočívá v rušení uživatele – blikající části obrazovky nedají uživateli klid ke čtení textu, neustále jej odvádějí od obsahu.
- **Příliš mnoho grafiky** – grafické prvky mohou obsahově zajímavý web o pořádný kus vyzdvihnout a zatraktivnit. Grafické prvky ale zároveň nesou některá nebezpečí

25 SPŠ stavební v Českých Budějovicích na adrese <http://www.spsstavcb.cz/> pomáhá návštěvníkům při procházení webu pěknou mapou nebo-li ukázkou struktury stránek. Škoda nevhodně technicky zpracovaného loga školy.

čí: zpomalují načítání stránky, mohou ztěžovat snadné rozšiřování webu, nejsou přístupné textovým klientům, pro uživatele s některým typem postižení mohou být dostupné problematicky nebo vůbec.

- **Velké obrázky** – pokud je na web potřeba umístit nějaký obrázek, například fotografii, je nejlepší vložit menší náhled, který se rychle načítá. Teprve v případě, že o něj návštěvník projeví zájem a klepne na něj, otevře se obrázek ve skutečné velikosti.
- **Zvukový doprovod** – nešvar, který provází mnoho amatérských webů. Doprovodný zvuk je většinou náročný na přenos a jen ve výjimečných případech má nějakou informační hodnotu. Pořád existuje mnoho uživatelů, kteří z jakéhokoliv důvodu nepoužívají multimediální zařízení pro přístup k webu. Něco jiného je, pokud lze ze stránek stáhnout nějaké hudební dílo, například třídní pokřik nebo písničku z hudební výchovy.
- **Odkazy na notoricky známé weby** – nejčastěji na vyhledávací portály.
- **Reklama** – na školních stránkách by se skutečně reklama objevovat neměla. Informace o sponzorování školy může být vhodně začleněna do textu v příslušné rubrice i s odkazem na web mecenáše.

Výše uvedený výčet platí pro celý web, nejen pro titulní stránku. Na ní jsou však uvedené prvky dvojnásobně nevhodné. Ve skutečnosti by bylo možné do tohoto seznamu napsat několik desítek prvků, které není vhodné na stránky umísťovat. Většinou se ale již nejedná o problematiku školních webů, ale pravidla tvorby kvalitních internetových prezentací.

Autoři školních webů, obklopeni kantorským prostředím, si někdy neuvědomují, že zaběhlé zkratky mohou být pro laiky nepochopitelné (obrázek 26). Proto je vhodné se **oborovým zkratkám na webu pokud možno vyhýbat**³². Mimo to se některé zkratky používají ve více významech (ŠVP – škola v přírodě nebo školní vzdělávací program; PC – pedagogické centrum nebo osobní počítač; ESF – Evropské strukturální fondy, Evropský sociální fond nebo například Ekonomicko-správní fakulta).

Jsem eR eN Dé er. Cé eS cé. z Čě Vě U Té v Praze dvě [7].

Lidé od počítačů si ve zkratkách vždycky líbovali, počítačový žargon je zkratkami přímo prodchnut. Pro některé BFU³³ může být přemíra zkratk nepochopitelná, a přitom je často jejich význam důležitý ke správnému pochopení obsahu sdělení. Pokud se nechcete např. v on-line diskusi společensky znemožnit, doporučuji navštívit stránky <http://www.acronymfinder.com/>, kde je možné vyhledávat v databázi anglických akronymů a abreviací. Česká obdoba této zajímavé služby je na adrese <http://www.zkratky.cz/>.

Vaši návštěvníci by tyto weby k pochopení obsahu vašich stránek potřebovat neměli.

Občas je z důvodů malého prostoru nutné umístit do nabídky pouze zkratku, protože plný název se tam nevejde. Pokud se webmaster k takovému kroku rozhodne, měl by zajistit, aby

32 Jednou jsem do školního týdenního plánu práce ve snaze ušetřit prostor napsal zdánlivě nevinnou větu „Prosím všechny vedoucí MŠ a OK, aby se v 15 hod. dostavili do ŠJ na pokračování tvorby ŠVP a představení TP novým zaměstnancům.“ Schůzka byla krátká, noví zaměstnanci nepřišli.

33 Původní anglické BFU lze (pravda, trochu nepřesně) do češtiny přeložit jako *Běžný Franta Uživatel*.

Pedagogické centrum Praha Hledat:

 ■ Aktuality ■ **ESF** ■ JAME ■ Pracoviště ■ Kontakty ■

Pracoviště

- Brno
- České Budějovice
- Hradec Králové
- Jihlava
- Karlovy Vary
- Liberec
- Olomouc
- Ostrava
- Pardubice
- Plzeň
- Praha
- Střední Čechy
- Ústí nad Labem
- Zlín

Aktuality z Pedagogického centra

Aktuality

Soubory ke stažení

01. listopad 2004 - PC Praha (pracoviště Praha) přijme na HPP asistenta/asistentku pro administrativu

Požadavky:

- SŠ vzdělání
- velmi dobrá práce na PC (MS Office, internet, e-mail)

26 Stránky Pedagogického centra (verze stránek před jeho zrušením, resp. znovuzaložením) na adrese <http://www.pcp Praha.cz>, které mají v hlavní navigaci čtyři odkazy. Dvěma zkratkám nemusí neznalý návštěvník porozumět. Přesný význam zkratky JAME se čtenář nedozví ani po zobrazení příslušné stránky.

MODŘANSKÁ ZŠ
s rozšířeným vyučováním jazyků

Dnešní datum: 12. 11. 2004 Hlavní stránka | Seznam rubrik | Ke stažení | Odkazy Hledej

Seznam rubrik

- ▣ Informace o škole
- ▣ Klub rodičů
- ▣ Komunitní centrum
- ▣ Konceptce vyučování
- ▣ Mateřská škola
- ▣ Školní akce
- ▣ Školní jídelna
- ▣ Školní kluby
- ▣ Školní parlament

Anketa

Jak se vám líbí nové stránky školy?

Je to super! (838 hl.)
Zajímavá změna, Docela se mi zamlouvá (152 hl.)
Hmmm, nic moc (358 hl.)
Je to šílený! (2741 hl.)

Celkem hlasovalo: 4089

Desetkrát o škole

- Komunitní škola
- Inovativní škola
- Metodika programu Začít spolu (Step By Step)
- Vzdělávací program Národní škola a Základní škola s rozšířeným vyučováním jazyků (angličtina, němčina, francouzština)
- Třídy žáků se specifickými poruchami učení
- Integrovaní žáci ve třídách
- Školní psycholog
- Informační středisko ICT
- Tréninkové centrum Začít spolu

Zápis ze schůzky Klubu rodičů
2.11.04
Rubrika: Klub rodičů
Vydáno dne 08. 11. 2004 (31 přečtení)

jak informovat tř.důvěrníky; výsledky burzy dětského osázení; projekt "Rodina odvedle"; nové hřiště poblíž Mladenky; článek o angažmá rodičů v ZŠ pro Děti a MY atd.

(Autor: [Blanka Strouhalová](#) | Komentáře: 0 | [Přidat komentář](#) |)

Pozvánka - prodejní vánoční výstava keramiky
Rubrika: Komunitní centrum
Vydáno dne 02. 11. 2004 (35 přečtení)

(Autor: [Marie Hrubá](#) | Komentáře: 4 | [Přidat komentář](#) |)

Hledáme učitele FJ
Rubrika: Informace o škole
Vydáno dne 22. 10. 2004 (72 přečtení)

(Autor: [Marie Hrubá](#) | Komentáře: 3 | [Přidat komentář](#) |)

Pomozte nám vytvořit logo klubu
Rubrika: Informace o škole
Vydáno dne 22. 10. 2004 (39 přečtení)

Hledáme vhodné logo pro klub "Mom, Dad and Me - Toddlers' Club".

(Autor: [Marie Hrubá](#) | Komentáře: 0 | [Přidat komentář](#) |)

Novinky

02.11.2004: Anglo-americká literatura: A. Miller - Smrt obchodního cestujícího
WELCOME TO THE MAGIC WORLD OF ANGLIO-AMERICAN LITERATURE Attention! For everyone interested in reading books in English (a little bit of Czech, too...) We invite you to a reading session which will take place in Language Club Babylon, on Wednesday, November 3, at 3:00 p.m. The topic of this week is A. Miller's Death of a Salesman. Don't worry and just come (you may take your friend with you)!

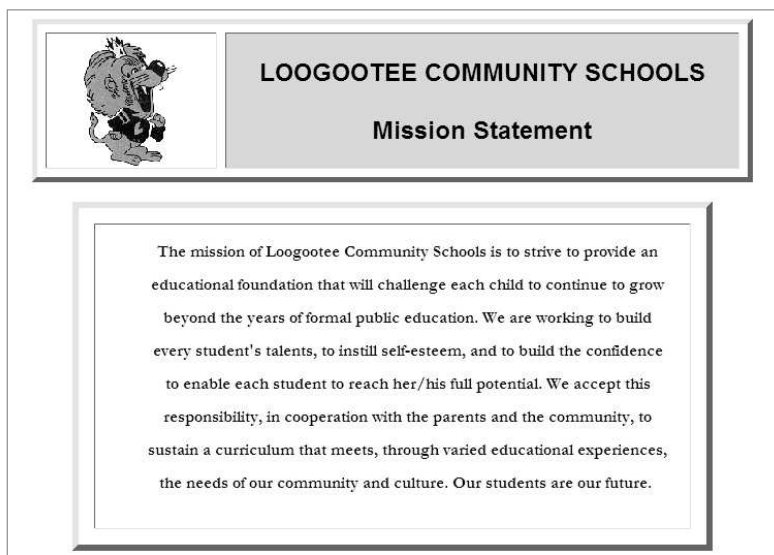
13.10.2004: Nová zákně
Běla Neumajerová - 3750g, 49cm, 13. 10. 2004, 13.05

01.10.2004: Anglo-americká literatura: J.D. Salinger - Kdo chytá v žitě
Attention! For everyone interested in reading books in English (a little bit of Czech, too...) We invite you to a reading session which will take place in Language Club Babylon, on Wednesday, October 6, at 3:00 p.m. The topic of this week is J.D. Salinger's The Catcher in the Rye. Don't worry and just come (you may take your friend with you)! Marie H.

30.09.2004: Poděkování za účast na „Pouti pro mateřskou školu“
Děkujeme dětem i jejich učitelkám z MŠ Hlasova, Oáza a Levského za účast na „Pouti pro mateřskou školu.“ Také děkujeme maminkám z Klubu rodičů při naší škole za dárečky, které na tuto akci věnovaly a paní Blance Strouhalové také za pomoc při akci.

16.09.2004: Školení učitelů - rozpis vypsaných kurzů
Kurz Z Po 14 - 17, 20.9.-1.11, lektor: Milan Valenta
Kurz P Út 14 - 17, 21.9.-19.10, lektor: Milan Valenta

27 Stránky Modřanské ZŠ s rozšířeným vyučováním jazyků na adrese <http://www.zsangel.cz/> v pražské Angelovově ulici jsou tvořeny redakčním systémem. Jednou ze sekci titulní stránky je i statický text popisující deset charakteristických prvků, kterými se škola liší od konkurence.

28 Komunitní školy Loogootee Community Schools mají na své titulní stránce (<http://www.loogootee.k12.in.us/>) odkaz na Mission Statement – prohlášení o tom, čeho chtějí ve vzdělávání dosáhnout.

se po najetí kurzoru myši nad příslušný odkaz objevil plný název zkratky jako tzv. bublinová nápověda.

Někdy může být vhodné již na titulní stránce přiblížit stručně školu návštěvníkovi. Dlouhé texty však čtenáře spíše odradí, a tak jsme při vytváření jednoho školního webu použili kondenzovanou formu a pojmenovali ji *Desetkrát o škole*³⁴ (obrázek 27). Ta obsahuje deset bodů stručně charakterizujících zmíněnou školu. Pro návštěvníky by bylo ještě zajímavější, kdyby jednotlivé body tohoto desatera na hlavní stránce fungovaly jako odkaz na další stránku, kde by byly tyto zkrácené informace rozvedeny a vysvětleny.

Obdobně se k údernému představení školy postavili na Loogootee Community Schools v americké Indianě. Ač se nejedná o českou stránku, doporučuji si jejich *Mission Statement* na stránkách <http://www.loogootee.k12.in.us/> přečíst (obrázek 28).

Kontaktní informace

Škola, která má více učitelů než je prstů na ruce, by měla **věnovat kontaktním informacím zvláštní stránku**. Na titulní stránce může být uveden například univerzální kontakt se základním telefonním číslem školy, které směřuje na školní ústřednu nebo vrátnici. Na zvláštní stránce kontaktů je pak podrobně rozepsán telefonní seznam s e-mailovými kontakty na jednotlivé učitele. Je důležité uvádět nejen plná jména, ale i funkce, které příslušní zaměstnanci školy zastávají. Ušetří to práci a peníze mnoha rodičů.

Zveřejnění e-mailových adres učitelů je důležitým krokem k ulehčení komunikace rodičů s vyučujícími. Samozřejmě musí následovat taková vnitřní opatření, aby každý učitel měl k e-mailu přístup a aby skutečně na e-maily odpovídal.

³⁴ Pozornému čtenáři jistě neunikly průběžné výsledky ankety dotazující se na líbivost těchto stránek (levý sloupec). Ač se jí v několika málo měsících zúčastnilo přes tři tisíce návštěvníků, její výsledky jsou rozporuplné. Na výsledky takto položené otázky bude webmaster těžko reagovat. Z toho plyne poučení, že i takto triviální anketa – má-li vést k nějakému smysluplnému závěru – by měla být předem konzultována s odborníkem.